СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 116. Джерзі Сіти, Н. Дж., середа, 16-го червня 1943. No. 116. Jersey City, N. J., Wednesday, June 16, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОТИВНИКИ АНТИ-СТРАЙКОВОГО ЗАКОНУ ПОЧИНАЮТЬ КАМПАНІЮ

ВАШИНГТОН. — Зорганізоване робітництво почало кампанію проти ухваленого конґресом протистрайкового законопроєкту Конелія й Смита, котрий у понеділок прийшов зо сенату до Білого Дому до підпису президента Рузвелта. Президентові прислугує 10 робочих днів, аби його підписати, заветувати або дозволити йому стати законом без його вета.

Кампанію проти ухвали почав Вилїєм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, листом до президента Рузвелта, в котрім Ґрін домагається від президента заветування цього „неамериканського, фашистівського, проти-робітничого законодавства".

Для акції в цій самій справі відбулися збори виконного комітету Конґресу Промислових Орґанізацій та юнії залізничих робітників.

ВІДКЛАДАЮТЬ ПОКЛИКАННЯ БАТЬКІВ ДО ВІЙСЬКА.

ВАШИНГТОН. — Уряд військового побору постановив відложити на кілька місяців покликання до війська подружених, що мають дітей, а за той час приспішити покликування бездітних, котрих покликання відложено зогляду на їх заняття.

Каже уряд, що покликування батьків почнеться принаймні в останнім кварталі цього року в міру того, що буде вичерпуватися число бездітних мужчин. Уряд постановив теж поробити заходи, аби фабрики мали час заступити покликаних до війська людей іншими робітни

НАЙВИЩИЙ СУД ОБМЕЖУЄ ОБОВЯЗОК САЛЮТУВАННЯ ПРАПОРОВИ.

ВАШИНГТОН. — Найвищий Суд Злучених Держав признав, що законом не вільно заставляти дітей, котрих релігія на це не дозволяє, віддавати пошану американському прапорови.

Рішення видано в справі одного школяря з Пенсилвенії, котрого викинено зо школи, коли він не захотів віддавати чести американському прапорови, як цього домагалося шкільне зарядження. Нижчі суди признавали право за шкільною владою, але Найвищий Суд 6 голосами проти 3 рішив, що, коли такий примус салютувати прапорови противиться релігійному переконанню дитини, то релігія повинна мати першенство на основі конституційної гарантії свободи віри.

Того самого дня Найвищий Суд видав подібне рішення в справі релігійної секти, званої Свідки Єгови, признаючи неконституційним закон стейту Місісіпі, на основі котрого покарано трьох людей, цеї секти за відмову віддавати пошану прапорови.

СЕНАТ ЗА ОБМЕЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТОВОГО ПРАВА НОМІНАЦІЇ УРЯДНИКІВ.

ВАШИНГТОН.— Сенат ухвалив 42 голосами проти 29 законопроєкт, на основі котрого сенат мав би переглядати і одобрювати президентові номінації федеральних урядовців.

Обчисляють, що такий закон віддав би в владу сенату номінацію 30,000 урядників. Проти проєкту підносять закид, що він дав би сенаторам владу патронату над урядничими посадами.

КОНҐРЕС ЗА ЛІКВІДАЦІЮ КРАЄВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ МОЛОДІ.

ВАШИНГТОН.—Комітет для видатків при палаті репрезентантів постановив дати Краєвій Адміністрації Молоді зменшену суму на видатки й припоручив урядови зліквідувати цю встанову з 1. січня.

Краєва Адміністрація Молоді дістала досі федеральних фондів на суму 700 міліонів долярів. Вона була все під обстрілом противників адміністрації. Тепер жадають її ліквідації на тій основі, що треба зменшувати всякі видатки, що не помагають воєнному зусиллю.

ДОМАГАЮТЬСЯ „ЦАРЯ" ДЛЯ ХАРЧІВ.

ВАШИНГТОН. — Ґрупа конґресменів, що представляє рільничий комітет палати репрезентантів, постановила віднестися до президента Рузвелта з домаганням встановлення урядника зо зверхною владою над справою харчів; якби президент не захотів цього зробити, тоді ці конґресмени мали негайно почати акцію в конґресі за встановлення такого урядника конґресом.

РОЗКРИВАЮТЬ ПОШИРЕННЯ СИФІЛІСА.

ВАШИНГТОН. — Уряд публичної служби здоровля предложив комітетови для видатків при палаті репрезентантів звіт про поширення сифіліса, опертий на розгляді здоровля 2 міліонів покликаних до війська людей. Показується з цього звіту, що серед цих людей на кожних 1,000 осіб припадало 48 осіб, заражених сифілісом. Це пересічне число для загалу покликаних до війська таке високе головно внаслідок поширення недуги серед муринів, серед котрих на 1,000 покликаних до війська найдено сифіліс у 406.

Уряд за Збільшення Допомоги Росії

ВАШИНГТОН. — Американський уряд запропонував російському урядови збільшити значно висилку амуніції, харчів і інших сущих воєнних матеріялів до совєтської Росії.

На основі старого протоколу, оголошеного минулого червня, Злучені Держави мали були висилати совєтському союзови матеріялів вартости 3 біліонів долярів. До кінця березня з того вислано матеріялів вартости 1 біліона 316 міліонів. За пропозицією американського уряду, малося би висилати до Росії за цей рік матеріялів вартости 6 біліонів долярів.

Урядники кажуть, що перешкодами в висилці матеріялів до Росії були: брак кораблів, велика віддаль і непригожість портових приспосіблень. Справа тепер може поправитися через відкриття дороги на Середземне море.

ВАТИКАН ПОТЕРПІВ ЧЕРЕЗ АРҐЕНТИНСЬКЕ ОБМЕЖЕННЯ ТАЙНИХ КАБЛЄҐРАМІВ

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Міністер заграничних справ подав до відома, що першою жертвою урядової заборони чужим урядам висилати закриті каблеґрами був Ватикан. Уряд звільнив Ватикан від цеї заборони.

Міністер заграничних справ відбув довшу конференцію з німецьким дипльоматом, що веде справи німецької амбасади. Догадуються, що німець закладав протест проти обмеження свободи дипльоматів висилати затаєні каблеґрами.

ДОНОСЯТЬ ПРО НОВУ НЕДУГУ

ВАШИНГТОН. — Представник Уряду Служби публичного здоровля д-р Дайер заявив перед комітетом для видатків при палаті репрезентантів, що в Америці відкрито поважне число занедужань новою недугою. Відкрито її вперше коло Ню Айберії, в стеті Луізіяні, де на 17 випадків занедужання було 8 смертей, і то переважно серед доглядачок хорих. Лікарі зачисляють недугу до запалення леґенів. Лікарі вже розпізнали бактерію недуги, і мають надію, що скоро найдуть способи для її поборювання.

Британська Партія Праці Заявляється за Дальшу Піддержку Коаліційного Кабінету

ЛОНДОН. — Не буде ніяких змін у відношенню британського робітництва, зорганізованого в Партії Праці, до теперішнього британського уряду, в якому є заступлені теж і робітничі репрезентанти. За продовження такої політики заявилось 2,243,000 голосів проти 374,000. Зміни не буде цілком певно так довго, як триватиме війна, а дехто заповідає, що й по війні такий стан триватиме ще довго, поки світ не замириться. Значить, що премієр Чорчил, що є з консервативної партії, не має з цього боку чого боятись. Замітне, що найсильніше попирали таку політику великі юнії, як от майнерська. Замітне теж і те, що сказав підчас нарад 42-гої конвенції Партії Праці полк. Р. Атлі, заступник премієра міністрів і провідник Партії Праці, а саме, що край засвоює собі в часі війни щораз більше соціялістичних принципів. Знову Герберт Морисон, другий член міністерського кабінету, потвердив те саме, підкресляючи, що тепер найбільшим нашим завданням є виграти війну.

ДЕПОРТУВАЛИ 52,000 БЕЛЬҐІЙСЬКИХ ЖИДІВ НА СХІД

ЛОНДОН. — Бельґійський уряд на вигнанню подає, що націстська окупаційна влада вже вивезла з Бельґії майже всіх жидів, яких було 52,000. Каже, що вивезено їх до концентраційних таборів, головно на схід, до Польщі й України.

ФАШИСТИ ЗАТРІВОЖЕНІ НАБЛИЖАЮЧОЮСЯ ІНВАЗІЄЮ АЛІЯНТІВ

БЕРН. — Відбулися триднeвні наради фашистської Директорії, присвячені оглядови теперішнього положення Італії. Карльо Сфорца, президент Директорії і секретар фашистської партії, предложив по нарадах премієрови Мусолінієви меморандум, що на думку Директорії треба зробити для оборони краю. Меморандум звертається проти „бюрократів" і запевняє, що фашисти будуть боротись до самого кінця, „поки не осягнуть перемогу". Меморандум заявляється теж за дуже гострі міри проти тих італійців, що підупадають на дусі, як і є за збільшення воєнної продукції. Далі є воно проти „чорного ринку" і проти „чужинців", а за примусову працю, ліквідацію усіх люксусових ресторанів каварень і т. п. Вимагає „тоталітарної мобілізації усіх сил, моральних і матеріяльних", щоби можна вести з успіхом ось ту „тоталітарну війну". Видно, італійці надіються кожного дня інвазії Італії.

МУСОЛІНІ ДАВ ДОЗВІЛ НА ЗДАЧУ ПАНТЕЛЄРІЇ

ПАНТЕЛЄРІЯ. — Італійський командант острова Пантелерії заявив, що повідомлено Мусолінія, що остров не може довше вдержатись, бо не має води і поживи від трьох днів. На те мав Мусоліні відповісти, що можуть здатись, щоби таким чином „вратувати цивільне населення".

ПІДНОСЯТЬ АМУНІЦІЮ. — Носії амуніції, закриті високим горбом, підносять амуніцію на американські позиції на західну відногу заливу Голца на острові Атту. Там американці найшлися під сильним огнем ворога, але його скоро виперли з позицій.

АМЕРИКАНСЬКІ СУБМАРИНИ ЗАТОПИЛИ 12 ЯПОНСЬКИХ КОРАБЛІВ

ВАШИНГТОН. — Комунікат маринарки подає, що американські субмарини, атакуючи ворога на водах Пацифіку і Далекого Сходу, затопили 12 японських кораблів, між якими є один контрторпедовець затоплений, а другий сильно знищений. Таке саме треба що сказати про один великий транспортовий корабель, наладований військом, що теж зістав затоплений, а другий тяжко ушкоджений. Ось це є свого роду „відповідь" на останній комунікат, в якому подано, що японці затопили дві американські субмарини, себто Емберджек і Ґремпос.

Уже затоплено субмаринами 256 кораблів.

До цього треба додати, що враховуючи японські корабельні втрати, що подані в останньому комунікаті департаменту маринарки, так, є, що американські субмарини затопили досі 256 японських кораблів. А це означає, що вони затопили майже половину з усіх японських кораблів, що їх затоплено американцями від часу японського бомбардовання Перл Гарбор.

ЯПОНСЬКІ ПЕРЕХВАЛКИ.

ТОКИО. — Японське радіо подає, що в повітряних боях над Росел островами, що відбувались минулої суботи, японці знищили 33 аліянтські літаки.

РОЗПОЧАТО НАСТУП НА СИЦИЛІЮ.

КАЇРО. — З цього, що оголошують про бомбардовання Сицилії, найбільшого італійського острова, з якого вже тільки „скок" до Італії, виходить, що Аліянти будуть пробувати здобути цей остров в такий самий спосіб, як здобули Пантелерію, яку бомбардували без перестанку 18 днів. Іде про те, щоби таким бомбардуванням так знищити відпорну силу ворога, щоби він знайщовся в такому стані, що вже не годен себе обороняти. Покищо це вдавалося до цеї міри, що не треба було навіть висаджувати військо на беріг, а змушено ворога до здачі самим бомбардованням. Сицилія буде тепер дещо твердшим пробним каменем, але виявить, чи можна пристосувати доцільно ту саму тактику, коли мається до діла з більшим простором і більшою ворожою силою. Тепер бомбардують головно летунські поля в Ґербіні та Катанії на Сицилії. Там знищено теж поважне число ворожих літаків. Обидві місцевости горять. Теж подають, що занято маленький островець Лямпіоне, на якому не було ніякого війська. Видно, що завчасу вивтікало.

АМЕРИКАНЦІ ПОМАГАЮТЬ КИТАЄВИ.

ЧУНҐКІНҐ. — Хоч назачал мало уваги звертається тепер на те, що діється на китайсько-японському фронті, то так є, що і там ідуть завзяті бої, в яких велику ролю відграють американські летуни, що бомбардують японські позиції день за днем.

ЯК ВІДБИТО ЯПОНСЬКУ ФЛЬОТУ НА АЛЕВТСЬКИХ ОСТРОВАХ?

САН ФРАНСІСКО. — Дванадцята Морська Округа оповістила геройську боротьбу трох американських контрторпедовців з чотирома японськими кружляками на Алевтських водах спиняючи таким робом довіз японської допомоги японській залозі в Атту.

В СОВЄТАХ ГОЛОВНО ПОВІТРЯНА БОРОТЬБА.

ЛОНДОН. — З совєтсько-німецького фронту подають, що найбільш оживлена акція ведеться довкола Орєля, який є в німецьких руках, та який бомбардують совєтські летуни.

СОВЄТИ БУДУТЬ АТАКУВАТИ.

БЕРН (Швайцарія). — З того, що говорив воєнний коментатор з Берліна, виходилоб, що в Совєтах зачнуть офензиву совєтські війська, а не німецькі.

ВЕЛИКЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ В НІМЕЧЧИНІ НАСЛІДКОМ БОМБАРДОВАНЬ.

БЕРН. — Яку величезну шкоду завдають Німеччині аліянтські бомбардовання пізнати найкраще по відозвах німецької преси, якими вона прохає німецьке населення, що живе в тих округах, що їх досі не засягнули бомбардовання, щоби приняло бездомних з тих округів, що знищені наслідком бомбардовань. Це відноситься до тих, що мусіли покинути Рурщину і Надренію, яка тепер цілковито знищена. Кажеться, що страшно потерпіли такі німецькі міста як Дісельдорф, Бохум, Бремен. Терпіння населення мусить бути величезне, коли за те зачав уже писати націстівський „Фелькішер Беобахтер", що досі ось ті речі збував мовчанкою в надії, що вони не рознесуться по краю і не будуть таким чином залякувати населення. Часопис взиває, щоби приняти біженців з Надренії не як „чужинців", а як своїх.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.26
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

Маркантна Перемога

Заняття острова Пантелерії Обєднаними Державами є для них поважною перемогою, а для держав Осі болючим ударом. Навіть хочби добуття острова тої величини виключно самою повітряною силою ще не було покажчиком, що такою силою можна заняти більші острови, як Сицилію й Сардинію, або півостров величини Італії, навіть тоді заняття Пантелерії має для дальшого перебігу війни кольосальне значіння.

Остров Пантелерія лежить на вузькому проливі між Африкою й Сицилією й його фортифікації та летничі майдани не давали пливати по Середземному морю кораблям Обєднаних Держав. Британія мусіла там держати поважну морську силу аби конвоювати кораблі почерез цей пролив, підриваючи морську силу, яка була дуже потрібна для охорони самої Британії. За захопленням Пантелерії пролив між Сицилією й Тунісом перестав бути западнею для аліянтських кораблів, а став свобідним проїздом. Тим самим Середземне море вже не є більше поділене на дві частини, але стало одним морем, одним відкритим комунікаційним шляхом, по якому свобідно кружляють кораблі Обєднаних Держав. Всі води від Ґібральтару до Суезу є нині одним безперервним водним шляхом, по якому аліянтські кораблі можуть возити людей, товари, війська й военні провіянти зо Сходу, з Австралії, з Америки, з усего світу.

Здобуття Пантелерії Аліянтами було ударом в пляни Мусолінія перемінити Середземне Море на італійське озеро, немовби уколення, від котрого ця мрія розвіялася, як миляна банька. Від тепер усі краї над Середземним морем, від Еспанії по Туреччину відкриті для аліянтського нападу. Відноситься це вперш у міру до самої Італії, котра, видай і буде першою жертвою того нападу.

На це принаймні вказують різні познаки. Через те в Італії йдуть горячкові приготовання до оборони, через те там накручується шрубу на італійський народ, через те фашисти прибирають народ у ще лютіші карби. Через те Аліянти пускають на італійський народ найсильніші гармати своєї пропаґанди, між іншими й голос остороги самого президента Злучених Держав до італійського народу. Цей заклик є доказом, що на Італію готується тепер атака всею силою, на яку Аліянтів стати, морською, повітряною й сухопутньою. Навіть якби цей напад не почався негайно, Італія без сумніву прийде на чергу ще сього таки літа, бо як Пантелерія це поріг до входу в Італію, так Італія це поріг до осевої Европи, котру Гітлер зве фортецьою.

Президент у День Прапора

Проголошуючи день 14. червня 1943. Днем Прапора для віддання пошани прапорови Злучених Держав, президент сказав між іншим:

„День 14. червня був від багатьох років встановлений як День Прапора для пошани емблеми нашої національної сили й єдности. Цього року звіздистий прапор є боєвою емблемою, що повіває над пустинями й джунглями й над арктичними снігами. Він повіває над нашими військами в Африці, Австралії, Новій Зеляндії, Китаю, Бурмі і на Алевтських островах і на широких просторах світа, занадто далеких, аби американський прапор можна на них було бачити давніше. І на Кораловому морю, і на Атлянтійському океані, і на Пацифіку він є знаком надії для наших Аліянтів і знаком роспуки для наших ворогів".

Він каже далі: „Ми знаємо, що наш прапор не воює самий. Цього року з ним машерують разом прапори 32 Обєднаних Держав, а несе їх відвага свобідних людей. Разом вони є емблемою зростаючої офензиви, що визволить світ. Як браття по зброї, ми, що належимо до Обєднаних Держав, заручилися один перед одним своєю взаїмною силою, поки не буде виграна війна й не буде заведений постійний мир".

Як каже Уряд Воєнної Інформації, слова президента кладуть натиск на спільну працю. Ця праця громадою є справжньою основою ідеї Обєднаних Держав. Ні одна свободолюбна держава, поступаючи сама, не може виграти війни й не може вдержати мира, що наступить по війні. Тільки Обєднані Держави, працюючи разом, як одна громада, зможуть доконати цього діла.

Аби надати символ цій єдности Обєднаних Держав, президент проголосив сегорічний День Прапора також Днем Обєднаних Держав. Той день святкували як свято не тільки Злучені Держави, але й всі Обєднані Держави. В той день народи кожної вільної країни, що належить до Обєднаних Держав, мали вивісити прапори не тільки своєї країни, але й інших країн, що належать до Обєднаних Держав.

І в Америці, за проклямацією президента Злучених Держав, мали в День Прапора вивішувати не тільки американський прапор, але й прапори їх аліянтів, на зовнішний знак „масових, гнівних сил спільної людства" по всему світу.

До Канадійських Земляків, що на Раду Зїздяться!

(Прохання від західно-українського земляка).

Чому пишу ці слова?

Витаю щиро Конґрес Комітету Українців Канади, що в днях 22, 23 та 24 червня радитиме у місті Виннипеґу в Канаді. Це на тлі теперішньої війни та надходячого світового замирення історична подія. Його історичність у тому, що Конґрес Канадійських Українців це одиноке збірне форум, що у нинішний момент забирає голос також в справах українського народу в Европі, як доносить нам проголошена програма. Точка третя порядку нарад говорить про „Війну та українське питання", четверта „Про повоєнну реконструкцію світа". Поза Канадою, покищо немає тепер другого збірного форум, що забиралоб голос в українській справі, ось і в тім історичність конґресу.

Одиноко-компетентні забирати голос у своїй справі европейські українці під чужинецькою окупацією не мають змоги упімнутися за своє природне право — жити власним державним життям. Не має теж по тій стороні боєвого фронту української масової політичної еміґрації, що покинулаб край в звязку з цею війною та збірно моглаб, хоч морально, говорити в імени окупованих земляків, як це роблять будьто уряди аліянтських держав на вигнанні, будьто так звані „Фрі-мувменте" ріжних народів Европи. Немає такої української еміґрації тому, що вона зогляду на ґеоґрафічне положення України, була неможлива. По тій стороні фронту майже припадково найшлося кілька громадян, до яких належить теж автор цих стрічок, одначе це число відносно за мале до створення подібних вільних орґанізацій, як в інших народів.

В тій ситуації вони мимоволі стають речником бажань українського народу в Европі, дарма, що вони здебільша горожани заокеанської країни. Витворює це положення не конечно зручне. Як горожани Канади мають узасаднений обовязок вдумуватися в інтереси власної країни, що її вони є горожанами. З другого боку вони повиннíб віддавати вірно бажання українського народу в Европі.

Ця подвійна роля канадійських українців надавала мабуть теж напрямні орґанізації Конґресу Канадійських Українців, а саме, що конґрес є стисло конґресом канадійських українців, а не всеукраїнським. Невідомо мені, чи запрошено до участи представників хочби головних орґанізацій українців Злучених Держав. Як бачу, не передбачено теж участи представників з української землі, не звязаних горожанством заморської країни, дарма, що такі в Америці є.

Приймаючи такі засади в основу орґанізації конґресу, ніхто не може мати нічого проти такого ставлення справи, а навіть українці, громадяни української землі — Західної чи Східної України, що найшлися по тій стороні фронту, не повинні говорити, що от мовляв, говорять про нас без нас, тільки треба, щоб канадійські українці вірно віддавали бажання і волю українського народу в Европі. Видно, що воєнне положення й політична ситуація вимагають такого ставлення справи конґресу. Тому Українці з Европи можуть бути тільки щиро вдячні, що канадійські українці під ту пору підносять справу українського народу в Европі взагалі.

Досі канадійські земляки багато зробили.

Орґанізаційна праця канадійських українців зреалізувалася вже досі в відомім меморіялі Комітету Українців Канади, що його зложено до рук премієра Канади Мекензі Кінґа та британійського міністра заграничних справ Ідена. Що меморіял, особлива його остання четверта точка, зактуалізував українську справу по стороні Аліянтів — є річю безуспішною. Він пригадав Обєднаним Державам наболілу українську проблему, що жде ще своєї розвязки. Меморіял зі своїм домаганням Незалежної Української Держави, що вповні відповідає бажанням подавляючої більшости українського народу, викликав нервовість в політичних колах російських, дарма, що Україна нині не під російською, тільки під націстичною окупацією. Доказом того подеенервовання це, що російський уряд висунув нараз аж три найбільші гармати, щоби розбити це домагання, а саме: президента Академії Наук У. С. С. Р., Богомольця, титулярного президента УССР Гречуху та відомого поета, зломаного совєтською дійсністю, Павла Тичину. Їх протести наробили ще більшого розголосу та справі пропаґанди українського самостійництва більше помогли ніж пошкодили, бо про українську справу заговорила велика Аліянтська преса. Це безперечно великий осяг та перший крок, що викликав такий живий відгомін у всьому світі й напевно щиру вдяку українських людей в Европі, коли ця відомість до них дісталася.

Один диссонанс в души европейського українця.

А проте цей самий меморіял викликав в души европейського українця один диссонанс. Це доказ, що виповідаючи волю українського народу в Европі, заокеанські брати, у найкращій вірі та охоті помогти українській справі, можуть деколи й не виповідати якслід бажань українського народу за морем. Я маю на думці третю точку меморіялу, що говорить: „Український нарід бажає єдности. Він переконаний, що якаби не була форма повоєнного укладу, в результаті повинна довести до політичної уніфікації територій замешкалих українцями". Виходилоб, що українцям бажана уніфікація навіть в границях комуністичної Росії. Мені, як синови Західної України, може й не найгіршому синови, який одначе досконало знає політичні настрої моїх братів, західних українців, дуже прикро ствердити, **що в тім випадку третя точка не віддає дійсних бажань подавляючої більшости західних українців.**

Західні Українці є фанатичними прихильниками єдности українського народу, себто соборности. Але ніколи за всяку ціну, за ціну національного самогубства. Можлива є прецінь західно - українська держава, як евентуальний тимчасовий резерват політичної, культурної та національної думки соборної України! Чи й таку евентуальність хотіли канадійські українці віддавати за єдність під російсько-большевицьким володінням? Це булоб таке страшне, таке чуже західним українцям, що аж шкура терпне на чоловікови, коли подумає, що так неправильно віддано у тій точці політичне „Вірую" Західної України.

Як домагання четвертої точки меморіялу вже нині зробило позитивну роботу, то точка третя ще у майбутности крити буде велику шкоду для української справи, якщо не буде на конґресі скорреґована. Серед аліянтських рішальних чинників таке ставлення справи може витворити переконання, що четверта точка це максимальне домагання українського народу в Европі, третя натомісць, себто обєднання з Росією, це мінімальне домагання українців.

А що максимального домагання сповнити тепер не можна, як довго Росія є одним із чотирьох головних аліянтів, то треба сповнити мінімальне, себто віддати Західну Україну Росії, себто дотеперішну польську неволю заміняти на другу, ще страшнішу, російсько - большевицьку. **Помогти вибирати неволю українському народови, це вже не є обовязком канадійських українців ані ніяких українців горожан заокеанських країн.**

Чого ми европейські українці прохаємо в канадійських земляків?

Український нарід в Европі, принайменше на Західній Україні, яку добре знаю й то до останніх днів перед вибухом теперішної війни, визнає тепер тільки одну політичну віру — віру в власну та незалежну, соборну українську державу; він не бажає нічийого чужинецького володіння. Тому прохає канадійських українців боронити тільки це його природне право, як суто український та суто американський підхід до політичного життя народів; це перше та основне прохання до канадійських земляків, зібраних у Виннипеґу.

Друге, українці в Европі прохають вас канадійські земляки заступатися, щоб Атлянтійський Чартер і Чотири Свободи світа, чесно інтерпретовані, були примінені теж до українського народу.

В справі спору поміж Польщею та Росією за посідання Західної України прохаю та благаю вас земляки в імені моїх співгромадян Західної України, яким чужа окупація замкнула уста, заступати погляд, що рішальною у тій справі мусить бути тільки воля 75% людности Західної України, себто українського автохтона та господаря цеї землі. Для нас, українських людей, та воля ясна, але кому з чужих вона сумнівна, нехай рішає всенародне, справді свобідне голосування з трьома можливостями: самостійність Західної України, аннексія до Росії чи до Польщі. За вислід ми, західні українці, не боїмося. Це наше третє прохання.

Неволі вибирати західним українцям ніхто не може, а вже найменше заморські земляки звязані кровю, бо це був би тільки неукраїнський, але теж неамериканський підхід. Неволя, як має прийти, сама прийде. Я певен, що українці Західної України не приймуть ніякої чужої неволі без збройної боротьби.

Є ще четверте прохання, звязане з неминучим заломанням Гітлерівської потуги та евентуальним приходом червоної армії на Західну Україну. Червона окупація вижене з рідної землі сотки тисяч українського активу. Тому вже тепер час подумати про гуманітарну опіку над найкращими синами українського народу. Ви не смієте земляки дати їм марно вигинути!

Оминути це можнаб тільки тоді, колиб американсько-британійські війська окупували українські простори. Вони не тільки вратувалиб квіт українського народу від загибелі, але теж принеслиб запоруку, що населення дістане змогу свобідно висловити свою волю. **Американсько-британійські війська приняв би український нарід як спасення.** Ось і четверте прохання, над яким прохаю застановися канадійських земляків, що зїдуться на велику раду до Виннипеґу. Щасть Вам Боже радити на добро Канади, на добро українського народу, та на добро всякої слушної та справедливої справи.

Проф. Микола Чубатий.

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

7)

Кинулася у першу хату: там ще обідають. Сердиться наша Галочка, виговорює, поспіша викликати подруг, бо вже, каже, нерано, вже над заходи сонечко, скоро вечір. Кидається по хатам по другим: там ще і не думали збиратися, тільки вбираються. Отаманує наша Галочка над дівчатами, виганяє на панщину, а дівчата регочуться: „Що це, кажуть, сталося з Галочкою? То ми було зберемося усі, та дожидаємо, дожидаємо, поки то вона вийде, а тепер поперед усіх поспіша. Ще тільки півдня, а вона вже каже: вечір хутко. О, бодай тебе!"

Сяк-так стягнулися. Попереду було усе починають вороном, а тоді вже з піснями підуть; так тепер Галочка каже: „Ні, давайте у Кострубонька". Ми розберемо її думку: у Кострубонька як грати, так треба пісню голосно викликати, а далі, як умре Кострубонько, так треба у долоні плескати. От луна від пісень та від лясків піде, от швидче і вийде... батенько; „мені до других діла нема", так дума Галочка.

От і почали у Кострубонька. Пішла луна скрізь. Посипавсь народ зо всіх місць. Бачить Галочка, граючи у жони, що вже і батько її вийшов і сів на колоді, як зирк!... аж розсердилася: „Чого той Тиміш та сів біля мого пан-отця? Чи він же вміє з ним говорити?" Аж ось... Галочка понурила очиці у землю, та вийшла з кругу, щоб, знаєте, підтягнути рушничок, чи ослаб чи що; а сама з боку усе дивиться, куди офіцир іде... а він усе йде, та до колоди... от і Олексій і Тиміш устали, кланяються... Отже Тиміш і відійшов, спаси-бі йому! Отже і посідали офіцир з Олексієм; от Галочці і веселіш стало, що батькові не буде смутно, є з ким розмовляти, є від кого розумних річей послухати. От як повеселішала, зараз і закомандувала: „А нуте у хрещика!"

— „Та трівай бо, Галочко!" закричали їй дівчата: „ще у жони не зіграли, а вона вже у хрещика".

Отаман-Галочка не слуха їх: розірвала круг, попарувала усіх, настановила гробів, полетіли дівчата, мов пташечки... Еге! та Галочку і тут знати: не біжить, а мов рибонька прудко пливе, і рученятами не мота, а тільки вихиляється, мов той молоденький ясенок, що легенький вітрець колише його... Піймайже її? Куди! хіба муха тільки за нею злетить! „Та куди ти, Галочко, усе біжиш?" кричали на неї ті дівчата, що гробами були. „Усе до колоди біжить! хіба не бачиш, яка там калюжа? Добре тобі, що ти така легенька, що і перестрибнеш через калюжу, а ми не вдержимося, та так у неї шубовтнемося. Бач, як позадихувалися!"

„Та то я, дівчатка, затим туди біжу, бо тут згори, так лекше...

Так відбріхувалася хитра Галочка, бо зовсім туди не згори було, а трошки горбовато і попереду калюжа. Та їй нужди мало, вона через ту калюжу, як думка, так і перелетить; а їй аби близче підбігти до колоди: на колоді сидить... батенько її... а з батеньком... офіцир... та що то за гарний! Молоденький, чорнявенький, очиці як жар, на виду румяненький та білий: вже видно, що панського роду... Та як чепурно прибрався!... і як приятельно з моїм пан-отцем розговорює!... От вже гарний та красивий! Тепер я його лішше розгляділа. Так думала Галочка, добігаючи усяк раз до колоди, і що не робила, як не виспівувала, не зирнув офіцир ні разу ні на неї, ні на дівчат.

Не до пісень бо і не до ігрищів йому було. Він на цю пустоту не дуже заглядався. Йому і дівчата байдуже. Він собі був такий чоловік, що коли узявся за яке діло, так вже не доїсть, не допє і ні об чому не дума більш, поки не скінча свого діла. Тепер він, побачившися з своїм приятелем, з Олексієм, став йому розказувати про усе, що ділося у нашому царстві: як татари було заполонили усіх нас, як командували над нашими старшими і як здирали з народу останнє, хто що мав; як наші відбилися від татарви, і далі який цар після якого воцарявся, і як цар Петро по усім усюдам дав порядки; усе, усе розказував з великою охотою і не дивлячись ні на що, що край нього діється; бо бачив, що його слуха чоловік розумний, усе понима і хоче ще більш слухати, щоб усе знати. Олексій так би і не відійшов від нього і бачачи, що вже не з так рано, став пильно прохати офіцира, щоб пожалував до нього хліба-соли покушати.

— „Піду, мій любезний!" — сказав офіцир, устаючи: „з великою радістю піду, бо бачу, що і ти мене полюбив, як і я тебе. Тільки з умовою піду: щоб ні ти, ні жінка твоя, ні сімя твоя, щоб не величали мене благородієм, та щоб не утрачувались для мене нічим. Що ви кушаєте, те і я буду. Усе божий дар".

— Та чим багаті, тим і раді вас, такого доброго і милого пана угостити. Не положіть тільки гніву за нашу простоту. А як же нам і величати вас, коли ви є ваше благородіє?

— „На що це благородіє? Кажу тобі, не треба. Ти не салдат, і я не на муштрі; зовіть мене просто: Семен Іванович". Так розговорюючи і дійшли до двора, і Олексій увів свого гостя у велику хату. А Галочка бігала, бігала у хрещика, зирк до колоди: нема пан-отця, нема і офіцира! „Мабуть вже пішли до нас", подумала собі, та й притихла. І ноги в неї болять, вже і утомилася, вже і не здужає. „Піду, каже, до дому".

— „Куди ти підеш?" гукнули на неї дівчата. „Ще тільки розігралися, а ти вже і втікати. Даваймо у кривого танця! Веди, Галю! Без тебе ніхто не виведе".

„Як собі хочете, дівчаточка-голубочки! а справді кажу, що треба до дому. Так мені щось... чи з очей, чи що..." І пішла Галочка до дому, та перше тихою ступою, а як відійшла дальше від дівчат, так як стріла, і не забарилася добігти.

IV.

Увійшовши у противну хату, мала причепуритися після бігання, так бо і руки і ноги трясуться, і не зна, за що і узятися... Сяк-так, нічого робити, хочеться прийти у кімнату та послухати, як офіцир буде з батьком розговорювати і що розказуватиме, а тут щось соромиться, і не сміє, і боїться; та схопивши, що попало, буцім треба сховати, та й понесла...

Увійшовши у велику хату, низенько, звичайненько поклонилась гостеві і тільки що хотіла прийти у кімнату, а батько її і зупинив, питаючи: „Чи вже ти, Галочко, і вернулася? А чому це так рано?"

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА

Міжнародня Пропаґанда Поневолених Народів

II.

Українська політична іміґрація.

Пропаґанду за права поневоленої нації веде звичайно її політична іміґрація. За границями окупантів, на вільній землі, вона може явно ширити визвольної думки. До першої світової війни крайною політичної свободи була Швайцарія. Там жили політичні іміґранти Росії, Польщі, Ірляндії, Македонії, а навіть Італії. В Швайцарії була теж значна ґрупа українських політичних іміґрантів, особливо з Великої України. По першій світовій війні численна українська політична іміґрація творить організовані ґрупи по всіх краях та пропаґандою продовжує боротьбу за незалежність України. Осередки політичної іміґрації створено в Франції, Бельгії, Югославії, Австрії, Німеччині, Англії, Італії, а головно в столиці Чехословаччини, в „Золотій Празі".

В Празі зорганізовано Український Вільний Університет, Господарську Академію, Педагогічний Інститут та цілий ряд інших шкіл та культурних установ, а крім цього, на чеських високих школах вчилось поверх три тисячі українських студентів. В Чехословаччині, в Німецькім Яблінним, була теж інтернована одна бриґада Української Галицької Армії; були теж втікачі з польських таборів полонених, чи з польських тюрем.

Треба ствердити, що чеський уряд, як і чеське громадянство, відносились до українців по людськи і тільки тому відношенню треба завдячити цю великанську культурну й пропаґандивну працю, яку виконала українська іміґрація в Празі. Там не треба було спорити, чи є українська мова, чи є український нарід, бож відповідь на це давали українські студенти на високих чеських школах, котрі своїми поступами в науці викликали нераз подив професорського складу. Доходило нераз до цього, що чеські студенти наперед засягали інформацій, чи при державних іспитах не буде багато українців, бо вважали, що українці так вивчили свої предмети, що слабший ученик не мав спромоги з ними зрівнятися. Можна сказати, що 50% українських студентів кінчили чеські школи з найвищім відзначенням.

Колиж до Праги вернули чеські леґіонарі, котрим Українська Центральна Рада дала в Києві в 1917 р. повний військовий виряд, відносини між чехами і українцями були якнайкращі. Преса була переповнена новинками про Україну та вважала її природним союзником Чехії. До цього погляду прилучувалися теж леґіонарі, котрі не мали дуже рожевих спомин з Росії, після сибірського відступу. Поступові чеські кола вважали, що з хвилею повстання української держави Карпатська Україна злучеться з нею та буде помостом між Сходом і Заходом Европи. Використовуючи прихильність інших слов'янських студентів в Празі, українські студенти організували спільні комітети, чи навіть товариства й там, на спільних вечірках, обговорювали життєві питання слов'янських народів. Так створено кружок з студентами сербами, болгарами, хорватами та іншими студентськими ґрупами, як і нав'язано з ними найкращі товариські і культурні зносини. „Золота Прага" була тоді дійсно столицею усього слов'янського світа. Одначе згодом дружні відносини між двома братніми народами погіршились, а з хвилею зриву визвольної боротьби на Карпатській Україні навіть прийшло до трагічної, братовбивчої боротьби.

Якіж були причини, що українська пропаґанда не могла в Чехії виконати вложеного на неї завдання, хоч мала до цього найкращу основу?

Причина лежала в цьому, що крім органічної, культурної праці української молоді, істнували в Празі так звані „українські дипломатичні місії", які часто протиділали праці молоді. Ці місії, яких було водночас аж три, одна перед другою старались зискати більше признання від чеського уряду, якому очевидно доставляли „відповідні інформації". Дійшло до цього, що „інформації" місій були нераз такі розбіжні, що чеському урядови їх тяжко було визнатися. Крім цього в боротьбі між собою ці місії нераз забували, що вони тільки у гостях. Їм здавалось, що вони на своїй території, у Львові чи десь в Києві.

В других осередках української політичної іміґрації не було таких догідних умов пропаґандної праці як в Празі. Однак беручи загально і там ставились прихильно до української справи, якщо її поставлено в розумний спосіб.

Очевидно, коли в Чехословаччині українсько-чеські взаємовідносини мали зовсім позитивний характер, бо їх предметом були державні інтереси двох сусідуючих з собою народів, то в інших державах завданням української пропаґандної акції було добути „прихильний н е в т р а л і т е т". Можна сказати, що в Франції, Бельгії, а навіть і Лондоні, пропаґандна праця була дуже успішна, але з вибухом війни вона зовсім припинилася. А в сучасну пору можна хіба в Канаді та Злучених Державах отсю працю продовжувати у певних рямцях. **Г.**

(Кінець буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дітройт, Міш. — В донесі ч. 95 Свободи про збірку на А. Ч. Х. має бути: Союз Українок, від. 5. $10, Укр. Тов. старших віком $5, Від. 146 У. Н. С. $5, Від. 75 У. Н. С. $10, Молодечий Клюб Боян $25, пані Кахній $42.75, В. Колодій $33, А. Біловус $34. Разом переслано від українців до А. Ч. Хреста $7,504,94.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ГЕРОЙ БРИТІЄЦЬ. — Лютенант Ричард Ф. Вуд, син лорда Галифекса, британського амбасадора в Злучених Державах, їде на відвідини до „Норвич Юніверситі" в Нортфілді, Вермонт. Він утратив обі ноги в війні в Північній Африці. Його брат згинув у бою.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮБУРІПОРТ, МАСС.

Союзовці вибиваються наверх.

Ми, Союзовці, радіємо, коли то з наших союзових рядів виходять наверх нові сили та займають визначні місця в нашім американськім життю. Багато наших громадян, ставши членами й американських орґанізацій, принеслиб велику користь нашій суспільности, та на перешкоді стає їм не зовсім добре знання англійської мови. Тому вони переконані, що американці будуть їх висміватися за їхній чужинецький виговір. Та маємо й таких членів, що цього не бояться. До тих належить п. Іван Буцяк, член 238 Відділу У. Н. Союзу в Бостон, Масс.

Іван Буцяк

Родився він в селі Лисятичі, стрийського повіту, а приїхав в Америку в 1913 р. молодим хлопцем. Першу працю одержав він в аптиці в Менчестер, Н. Г. як послугович. Днем працював, а ввечір ходив до школи на науку англійської мови. Після цього, п. Буцяк відкриває свій бизнес, розвиває його. Та молода людина хоче більше світа. Переходить він до міста Лоренс, Масс., де одружився з панною Марією Турчин. По кількох роках переноситься вони до містечка Нюбурипорт, Масс., де п. Буцяк отвирає свій віндоклінерський бизнес. та стає членом багатьох американських товариств, як Елкс, Масонів, Торговельної Палати та Клюбу Ківаніс. Це підносить його знакомства; його бизнес поширяється і в 1942 р. висовують кандидатуру п. Буцяка на міського радного, якої він з браку часу не міг приняти. В місяці березні п. Буцяк дістає державний контракт, хоч за цей контракт старались і родовиті американці.

В травні ц. р. п. Буцяк був обраний президентом Клюбу Ківаніс.

В бизнесі помагає п. Буцякови його дружина, котра веде книговодство. Панство Буцяки, це прикладна Союзова родина та щирі українські патріоти й в цьому дусі виховують теж своїх дітей. Панна Надійка студіює в Нейсон Каледж, у стейті Мейн, а молодша Ганна є студенткою, на Юнiверситі оф Ню Гемпшир.

Ціла родина є членами 238 відділу У. Н. Союзу в Бостоні та членом інших орґанізацій.

Тому 5 років п. Буцяк спровадив з краю двох своїх братаничів, Івана та Миколу Буцяка. Обидва вже є теж членами У. Н. Союзу. — Микола тепер в армії, а Іван працює як зливач в воєнній індустрії.

Ось так працюють наші члени на честь і славу нашого народу та для добра нашої держави.

Управа 238 відділу бажає панству Буцякам дальших успіхів на нашому американському ґрунті, з тим, щоби вони і надалі вели теж і щиру народню роботу, як це було досі.

Н. Давискиба.

ГАРТФОРД, КОНН.

Український День для продажі Воєнних Бондів.

В пятницю, дня 18. ц. м. відбудеться в Гартфорд, Конн. Український День, получений з продажію Воєнних Бондів та стемпсів.

В цей день ціла наша громада мусить ділом дати доказ, що ми доложимо усіх зусиль, щоби раз на все знищити всякі „ізми" та помогти в поширенню американських ідей демократизму по всьому світі. Починаючи днем 14. ц. м. кожен слов'янський нарід в Гартфорд матиме свій день продажі бондів. Нам призначено пятницю 18. червня. Дім „Вікторі Гавз", коло старого Сіті Гол буде отворений цілий день, від год. 10 рано до 6 пополудни. В неділю, дня 20. ц. м. в годині 3 п. п. буде спільний здвиг усіх слов'янських народів в міськім парку Колт.

Прохаємо усіх українців закупити воєнні бонди в часі Українського Дня, себто 18-го червня. В тім дні наші дівчата будуть переводити продажу в Вікторі Гавз.

За Обєднаний Комітет Всіх Слов'ян:

Бен Титинчук, секретар.

НІМЦІ ПЕРЕНОСЯТЬ ТЯЖКУ ІНДУСТРІЮ.

ЛОНДОН. (ОНА). — З Німеччини прийшли тайною дорогою вісти, що наслідком систематичного бомбардовання промислових осередків в Німеччині, нацисти переносять тяжку індустрію деінде. Наприклад, є вістки, що як американські й англійські летуни знищили металюрґічні заводи в Рурщині, то німці почали будувати такі на Шлезку. Що далося перевезти, то забрали, а решту добудовують і стараються латати свої потреби як можуть.

Давніше були вісти, що німці перенесли до Польщі деякі фабрики, що находилися біля Берліна й інших німецьких міст, на котрі союзні авіятори кидають бомби. Кажуть, що в Шлезьку вже сконцентровано поважну німецьку промисловість і переведено там велике число фахових робітників. Німці думають, що перебравши до Польщі тяжку індустрію, їм це вдасться якийсь час воювати. Та Обєднані Держави добре знають, де саме німецькі фабрики находяться. Тому може бути, що в короткім часі прочитаємо в газетах, що союзна повітряна фльота їх найшла і знищила.

СЕНАТОР ТАФТ ПОЧИНАЄ КАМПАНІЮ ПРОТИ СУБСИДІЙ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Роберт Тафт, один з чільних републиканців, почав кампанію проти уділовання якихнебудь субсидій для фінансування привертання старих цін. Кажe, що в сенаті є 5 разів більше противників таких субсидій, ніж прихильників.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ І КОНҐРЕС В КАНАДІ.

Наші часописи подали вістку, що канадійські українці скликають цього місяця Конґрес, скликаний Комітетом Українців Канади. Дай Боже, щоб усе там випало якнайкраще. Але забираю голос тому, що дехто між нами так, якби забув за конґрес, що був тут на нашій землі, в Вашинґтоні. Бо виходилоб, що ми ніби цілком забули за українську справу. А що найважніше, коли іде про Америку, що ми не зорієнтувалися, в яких часах живемо, та які обовязки супроти нашої держави.

Отже скажу, що хай наші вороги і вороги української справи пишуть собі, що хочуть, але американські українці таки своє зробили як щодо вияву своєї льояльности супроти Америки, так і про своїх почувань до того українського поневоленого народу, з якого походимо. Конґрес Американських Українців, як пригадаємо собі, відбувся в Вашинґтоні в такому часі, коли ще інші національні ґрупи в Америці дрімали, а може й не знали, на яку ногу стати. Перші американські українці влаштували величаву маніфестацію з понад тисячю ріжних делеґатів з ріжних місцевостей по цілій Америці, що зявились у Вашинґтоні й виявили організовано свої політичні погляди, заявляючись за повне поперття заграничної політики президента Рузвелта і нашого уряду. А тоді це не була в Америці така проста справа як тепер. Тоді ще всіляко писали газети і ріжні були думки щодо участи Америки в війні. А перші американські українці всецило поперли уряд і його політику та його союз здемократіями світа.

На тому Конґресі виступали визначні американські бесідники, а промову сенатора Дейвиса втягнено до Рекорду Конґресу Злучених Держав. Американська преса теж заговорила про цей конґрес і те, що на ньому ухвалено. На Конґресі в Вашинґтоні взято теж в оборону і поневолений український нарід. Сказано про цей нарід та його бажання так, що й нині не треба з того ні одного слова віднимати. Там стверджено, що ми віримо, що в демократичнім порядку повинно бути місце і для 40-міліонового українського народу як народу вільного й незалежного. Сказали це представники нашого громадянства однодушно, хоч були там люди ріжних партій, крім одиноких комуністів. Далі памятаймо, що ніхто того Конґресу не скритикував як щось злє чи непотрібне, коли брати під увагу американську пресу, чи тих конґресменів чи сенаторів, що промовляли. Ті останні навіть дали признання за патріотичне поведення американських українців.

То вже інша справа, що Конґрес потім не виконав дальшої праці, бо були ріжні перешкоди, чи що там. Інша справа, що його розбивачі нашого народного життя довели до занидіння. Не зважаючи на те все, він таки своє завдання виконав. Уряд у Вашинґтоні має в своїх актах, як ми повели себе на самім початку світового конфлікту та який ми виявили тоді політичний розум. Отже ми добре й розумно поступили і дали приклад іншим, як треба в таких історичних часах поступати. Як потім не пішло, то тим не знеохочуймось. Може бути ще й другий такий конґрес, чи і третій, як буде треба. Бо чи в інших народів ідуть такі справи лекше? Хто читає от хочби про боротьбу між французами, той зрозуміє, як тяжко вести такі справи, той відчує, що ми не гірші від інших. Тільки не падати на дусі. А вповні, зараз підніматись, наново вставати. І далі простувати до своєї цілі з вірою у своєї власні вили, в свої спосібности.

Тепер мають Конґрес наші брати в Канаді. Слава їм! Ми раді з цього. Прийде час, що ми знову і тут піднімемось до нової маніфестації, а теперхай вони радять розумно й згідливо, помагаючи таким робом нашій спільній найважнішій справі, себто перемозі над державами „Осі", а заразом і тій нещасній Україні, якій перемога Аліянтів теж повиннаб принести визволення, а не заміну одного ярма за друге.

Як не висилаємо звідси делеґатів на той Канадійський Конґрес, так хай дійде до них хоч наше щире слово привіту і побажань. Я певен, що кожний американський українець відчуває так, як і я відчуваю. Чи ми там будемо, чи ні, чи просили нас до участи, чи не просили, ми будемо духом і серцем з ними. А що не говорю ні на вітер, то подам, що от у нас, в Гемтремк, Український Демократичний Клюб, розбирав справу Конґресу Комітету Українців Канади і дуже всі радили, що він буде та рішили вислати Конґресови привітну телеграму та $25 на покриття видатків скликування Конґресу. Я певен, що й інші поступлять в подібний спосіб, щоби дати вияв своїм почуванням. Ми з Канадою є в одному ряді й на одному спільному воєнному фронті, бо боремось за спільні нам ідеї, за перемогу демократії. А теж є ми з нею в одному ряді, коли іде про оборону українського поневоленого народу.

Т. Гаврилюк,
з 94 від. У. Н. Союзу.

ХВАЛИТЬ СОВЄТСЬКУ КАВАЛЄРІЮ.

МОСКВА. — С. Л. Солцберґер розписується широко про совєтську кавалєрію, а властиво про „славних кубанських і донських козаків". Каже, що Совєти мають найбільшу кавалєрію з усіх воюючих держав. Вона їм придається спеціяльно в часі зимових кампаній, коли не можна воювати при помочі поїздів. Теж каже, що та кавалєрія зістала цілковито „змодернізована".

Дж. Малей.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ НАД ЕВРОПОЮ

(ОНА). — Сьогодні Европа представляє собою, за малими винятками, велику тюрму народів, що стогнуть під залізною пятою німецького мілітаризму. Европа вже не одну крізу переживала, але такого лиха як тепер, ще здається ніколи не було. Націсти завернули колеса історії тисячі літ взад і стараються знищити дощенту духові й матеріяльні надбання многих поколінь. Німецькі палії вже винищили міліони людей, а другі міліони повернули в рабів і силою заставили виробляти зброю й амуніцію на дальше руйновання людської цивілізації. Такого прокляття ще ніхто на світі не переживав.

Обєднані Держави хочуть положити тому кінець; хочуть розбити діявольську силу держав Осі і завести на світі справедливий демократичний лад, в якім одна людина не малаб права знущатися над другою. В тоталітарних краях народ є знаряддям держави, а в демократичних, державні урядники є слугами народу. Націсти поневолили міліони людей, знищили їх державну суверенність і заставили їх бути рабами нібито вищої німецької раси. Вільні народи, між котрими находиться й народ американський, не признають німцям права силою панувати над загарбаними народами й заводити на світі такий лад, що стремить до знищення християнської цивілізації.

Ми, вільні американські громадяни, робимо все, що є в наших силах, щоби ворог був якнайскорше розгромлений. Працюємо у воєнній індустрії, купуємо державні бонди, виробляємо знамениті бомбовики й посилаємо своїх синів нищити ворожі промислові осередки, в яких він кує зброю на наше поневолення. Завдяки систематичному бомбардуванню мілітарних обєктів в Німеччині наша повітряна сила вносить там дизорганізацію і деморалізує німецьку воєнну машину до того ступня, що вона вже починає тріщати. Розуміється, що вона ще сильна, але завдяки нашим відважним авіяторам, що днями й ночами безупинно бомбардують ворожі пристані, фабрики й укріплення, націсти зачинають тратити голови, й вгадувати, з котрого боку ми на них вдаримо. Ініціятива вже перейшла в руки Обєднаних Держав і воєнні звідомлення говорять, що союзні повітряні сили не дають ворогові свобідно відітхнути. Особливо відзначуються наші Літаючі Фортеці. Американські бомбовики пробиваються через найгрубші стіни ворожих літаків, а збомбардувавши призначені обєкти, вертають свобідно до своїх баз. Розуміється, що є й втрати, але в порівнанні з втратами ворога, вони значно менші.

Наприклад, минулого тижня прийшла з Европи вістка, що один з американських бомберів в Англії, „Гелс Енджел", відбув 28 рейдів і не втратив ні одного чоловіка. Ці повітряні рейди відбувалися в білий день і наші авіятори зводили завзяті бої з ворожими літаками, але Літаюча Американська Фортеця все виходила з них цілою. Вона була збудована в стейті Мішіґен і одного дня, в місяці вересні 1942 року її передано в руки Капітана Р. Л. Е. Болдвина. Капітан Болдвин перелетів океан і за два тижні часу вже брав участь в бомбардуванні німецької бази підводних лодок в Ст. Назері.

Це було тоді, коли німецькі субмарини робили спустошення на морях і восьма армія повітряної американської сили рішила знищити їх головну базу. І знищила. Американський кореспондент Доналд Мекензі з Ню Йорку, говорив з капітаном Болдвином про той рейд і Болдвин йому оповідав, що його Літаюча Фортеця мусіла зводити з німцями завзятий бій. Зближаючись до бази німецьких субмарин, ми завважили, що німецька команда рішила боронитися й вислала проти нас сотню своїх бійців. Вони летіли нам на стрічу й зблизившись, почали обсипати нас сильним вогнем. Стріляли в нас з усіх усюдів, але щаслива наша фортеця пробилася через стіну ворожих літаків, спустившись над самі бази, ми викинули бомби й почали кружляти, щоби вневнитись, чи трапили в те місце, в котрім находилися ворожі лодки. Щастя хотіло, що ворожі бази були розсаджені і ми завернули домів. Німці обсипали нас кулями з своїх земельних укріплень і гналися за нами в літаках, але перший наш рейд був такий щасливий, що ні нашій славній фортеці, ні залозі нічого злого не сталося. Я просто не можу собі уявити, якто все відбулося, говорив капітан Болдвин, бо ми всі ще були „ґрінори" і досвідчені німецькі авіятори могли легко з нами справитись. Це, здається, ми цілo вийшли тому, що американські бомбовики є сильно збудовані і мають дуже добру оборонну зброю. Наші стрільці нищили німецькі літаки один за другим, а їм нікому й волос з голови не впав. Хлопці не потратили голов, не боялися, а намірявшись, посилали німців у воду, як добрий стрілець диких качок на озері.

Запитаний, чи німці взагалі поцілили в його Літаючу Фортецю, капітан Болдвин відповів, що так. Вона була подіравлена німецькими кулями до того ступня, що виглядала здалека якби помальована, але за вісім місяців систематичних рейдів на німецькі промислові осередки, вона не була поважно ушкоджена. Тільки мотор треба було переміннити, а решта в се є в доброму стані. Американським фабрикантам й робітникам належиться велика пошана за виріб таких знаменитих літаків, бо при їх помочі ми розібємо ворога на порох. Він вже чує силу нашої повітряної фльоти і як Літаючі Фортеці появляться над Европою, то німці не знають, на котру ногу стати.

Але щоби бути справедливим, говорив капітан Болдвин, то треба признати, що німці ще також мають силу, якої не можна легковажити. Ми завше їх перемагаємо, але німецькі летуни страшно вперті і їх тяжко збутися від себе. Німець як причепиться до вас, то буде триматися, доки його не знищите. В наших рейдах на німецькі бази підводних лодок в Ст. Назері ми мали нагоду переконатись, що наші літаки сильніше збудовані, що ми маємо кращу зброю і зрівноважених пільотів та стрільців, але зате німці мають легкодушних авіяторів, які потраплять так близенько підлетіти, що ви можете доторкнутись їхнього літака. Тому власне їх так багато гине в боях. Були випадки, що американські авіятори за одним замахом нищили десятки ворожих літаків.

Розуміється, що ми також мали втрати, бо як говорить народна пословиця, що де дрова рубають, там тріски летять, але наші втрати в порівнанні з німецькими, були багато менші. Лютенант Бон з Оклагоми оповідав Доналдови Мекензі про американський рейд на фабрики Ренолта в Парижі й казав, що німці так сильно тих фабрик боронили, що наші хлопці мало не повмлівали від стріляння. Нас була обсіла сотня німецьких літаків і так сильно нападали, що ми ледви звідтам вирвались. Але роботу свою зробили. Аметриканці збомбардували фабрики до того ступня, що німці вже мабуть ніколи не зможуть їх уживати.

Подібно було й з американським нападом на Вільгельмсгафен. Лютенант Джой з Сан Франціско оповідав, що як американські літаки появились над тою пристанню, то німці вислали проти нас цілу сотню найкращих літаків. Вони нападали нас зо всіх сторін, але тому, що це був американський рейд на Німеччину і їх авіятори ще ніколи не бачили таких великих бомбовиків, то боялися до нас зближатись. Обстрілювали здалека і летіли за нами, поки не побачили наших бійців. Американський рейд на Вільгельмсгафен був дуже вдачний і німці його ніколи не забудуть. Ми такої великої шкоди їм наробили, що вони дві неділі вогонь гасили.

Найнебезпечніший рейд американської повітряної фльоти відбувся на німецьку пристань Бремен. Німці підслухали, що ми їдемо до них в гості, оповідав капітан Болдвин, і заздалегідь вислали проти нас велику силу своїх літаків. Їх було так багато, що виглядали, як велика чорна хмара. Нас було багато менше і дехто почав сумніватися, чи ми потрапимо виконати своє призначення. Але я сказав до себе: „Капітан Болдвин, ти вояк Злучених Держав і мусиш зробити те, що тобі приказано". Ми пробили ворожу стіну літаків і збомбардували Бремен так, що місто цілий тиждень горіло.

Лютенант Бон каже, що американський напад на Кіль також був дуже тяжкий до виконання, але вдався знаменито. Німці боронилися кількома сотками найкращих літаків, але наші Літаючі Фортеці витримали ворожий напад і вернули до своїх баз. В той час наші хлопці знищили більш як пятьдесять ворожих бійців, а самі мали дуже незначні втрати. Американські бомбовики були страшно прошиті кулями, але своє діло виконали надсподівано добре. Наша фортеця „Гелс Енджел" брала участь у всіх американських наїздах і тому, що ніхто з її залоги не згинув, вона дістала відпустку і хлопці скоро вилетять до Злучених Держав.

Залога літаючої фортеці „Гелс Енджел" складалася з ких авіяторів: Лютенант Р. Джой, Лютенант Бон, саржент Родріґез, тех. саржент Недов, з Ню Мілфорд, Конетикат, стаф саржінт Г. Ф. з Блумфілд, капітан Болдвин, пільот, саржент Россел Ворен, саржент Голдвин з Лос Енджелес, стрілець і стаф саржент Деніс Вайскопф з Маямі.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

СТАРШІ ОСОБИ ВОЛІЮТЬ ПРАЦЮ ВІД СТАРЕЧОЇ ПЕНСІЇ.

ВАШИНГТОН. — Понад 660,000 осіб, управнених до пенсії на старі роки, відмовилися цеї пенсії й воліло працювати для воєнної продукції. Каже Пол МекНот, адміністратор забезпечення, що їх праця варта стільки, що допомога 40 дивізій.

ВАЖНЕ МЕДИЧНЕ ВІДКРИТТЯ В СПРАВІ СТРАХУ Й ЖУРБИ.

НЮ ЙОРК. — Чотирьох лікарів подало на зборах Нюйорської Академії Медицини, що їм удалося відкрити, що внаслідок журби або страху в крови витворюється спеціяльний хемічний складник, який спричиняє нестравність, корчі, нудоту і розвільнення.

Сповніть Свій Обовязок!

Хто спосібний до війська, той повинен знайтись негайно в рядах армії чи фльоти і своєю військовою службою причинитись до воєнної перемоги Америки.

А хто не наставляє своїх грудей за свій край, той повинен працювати для оборони краю на інших ділянках, а в першу чергу закупити негайно Бонд Краєвої Оборони і купувати бонди оборони чи стемпси так довго, поки не закінчимо цеї війни повною нашою перемогою.

Бонд можете купити вже за $18.75, а стемпс — за 10 центів. Значить, що є дана можність кожному і кожній допомогти фінансово державі знайти фонди, потрібні на ведення нами не спровокованої, а тільки накиненої нам війни.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. — Піврічні збори Тов. Запорозької Січи, від. 355, відбудуться 20. червня, в галі парохіяльній, в год. 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо дивіденди прийшли і секретар роздасть кожному чек, але до дому не понесе. Уряд здасть звіт за 6 місяців. — Уряд: В. Сенайко, предс.; П. Рак, кас.; П. Занько, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що піврічні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 303 Гудсон, ул. Приявність всіх членів є конечна, бо є важні справи до вирішення, як читання статуту і інші. Члени мають прийти і взяти свої чеки дивіденди від У. Н. Союзу, щоб секретар не перетримував у себе довший час. Члени, котрі не були на пікніку 30. травня, мають заплатити до каси Бр. $1.15. — М. Яцула, пр.; П. Пасвак, кас.; А. Іванів, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 12. вполудне, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо контр. комісія здасть звіт за 6 місяців і є інші справи до полагодження. Всі члени мають прийти і взяти свою дивіденду. — І. Найда, предс.; П. Стажевський, кас.; Г. Тимчій, секр.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. — Бр. св. Михаїла, від. 90, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. червня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Обовязком кожного члена є прийти і вирівнати свій довг, бо в противнім буде суспендований. — За уряд: Є. Дудун, предс.; Т. Гощинець, кас.; І. Лунацій, секр.

КОТСВІЛ, ПА. — Тов. ім. Б. Хмельницького від. 248, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 20. червня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали. Кожний член обовязково має прийти на ці збори та вислухати піврічного справоздання урядників. На цих зборах маємо полагодити важні справи, яких дальше не можна відкладати. Не прибувший на зборах член заплатить кару згідно з ухвалою відділу. — За уряд: М. Пик, предс.; М. Маскула, кас.; М. Кобилянський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Уряд Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 20. червня в 3. годині пополудні, в гали де звичайно. Контр. комісія здасть звіт і є інші справи до полагодження. Просимо всіх членів прийти конечно. — Н. Броніцький, пр.; Т. Крика, кас.; Д. Яворський, секр.

ЛОРЕЙН, О. — Тов. У. Н. Союзу, від. 50, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться 20. червня, в годині 1. пополудні, в гали 2545 Іст 33. ул. Просимо членів прийти, бо контр. комісія здасть звіт за 6 місяців і будуть інші справи до полагодження. — За уряд: М. Сикута, предс.; М. Волошинський, кас.; М. Шемичик, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. — Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 323, відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 2. пополудні, під ч. 38 Савт 5. улиця. Просимо всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на час. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки. — Д. Яремко, предс.; В. Федан, кас.; Д. Кархут, секр.

РАНКІН, ПА. — Бр. св. Григорія, від. 24, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що піврічні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 3. пополудні, під ч. 231 2-га вул. Просимо прийти на означений час. На тих зборах буде справоздання контрольорів за 6 місяців. Також є важні справи до полагодження. Просимо тих, котрі ще не мають своїх дітей записаних в У. Н. Союзу, най упишуть, бо це є найліпша забезпека для вас і для ваших дітей. — За уряд: М. Щур, секр.

СТ. МУІС, МО. — Піврічні збори Тов. Володимира, від. 179, відбудуться 20. червня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому, 2838 Маґнолія Еве. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори, бо маємо кілька важних справ до полагодження, а притім роздамо вам вашу дивіденду від У. Н. Союзу. — За уряд: М. Тильович, предс.; М. Кульчицький, кас.; М. Паращак, секр., 5505 Rosa Ave.

МІННЕАПОЛІС МІНН. — Піврічні збори Тов. Зап. Січ., від. 385, відбудуться в неділю, 20. червня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали, 6. Еве. і Юнів. Просимо прийти на час. Буде роздання дивіденди від У. Н. Союзу. — Н. Ґресько, предс.; О. Шабатура, кас.; О. Козак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 12:30 пополудні, в гали У. Н. Дому. На ці збори кожний член повинен прийти і забрати свою дивіденду. Просимо членів платити точніше свої вкладки. — В. Братусь, предс.; А. Дяків, кас.; В. Бартош, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 277, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 23 Волнот ул. Обовязком є кожного члена і членниці прийти і вислухати справоздання урядників. Кожний член буде міг взяти свою дивіденду. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглі вкладки. — За уряд: В. Дерлиця, предс.; С. Федірко, кас.; П. Курко, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 19. червня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Клюбу, 31-14 Гренд Еве. Просимо всіх членів і членниць прийти на згадані збори, бо є дуже важні справи, як місцеві так і Союзові, котрі відносяться до кожного члена і членниці. Пригадуємо тим членам, котрі байдужі з плаченням вкладок, що відділ не буде за нікого вкладок закладати. Тому просимо прийти і сказати, що думають робити, щоб опісля не жалували. Не явившийся на ті збори член чи урядник підлягає гривні згідно до статутом. — М. Левицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 19. червня, в 8. год. ввечір. Просимо членів прийти точно в означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — За уряд: І. Пливак, предс.; І. Г., секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 19. червня, в годині 7. ввечір, під ч. 847 Норт Франклин ул. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не одержали своєї дивіденди, мають прийти і забрати свої чеки. Довгуючих членів просимо вирівнати свої вкладки. — С. Чорномаз, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 19. червня, в годині 8. ввечір, в домі 122 Ліберти Стр. Просимо всіх членів і членниць прийти на ці збори, бо роздамо чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — Ю. Голицький, предс.; В. Рейфнець, кас.; Й. Ярема, секр.

ТАРЗАН, ч. 784. Під огнем.

WHILE TARZAN STOOD BY TO ENFORCE HIS THREAT, THE TERRIFIED CREW TURNED THE IRON MONSTER TOWARD THE SURFACE.

Як Тарзан стояв над ними, аби їх заставити виконати його приказ, моряки залоги навернули субмарину, і вона почала виринати з води.

-784- ON THE CRUISER, THE ALERT BLUEJACKETS WERE POISED AT BATTLE STATIONS.

На кружляку тимчасом моряки ждали на своїх боєвих постах.

WHEN THE SUBMARINE BROKE THE SURFACE OF THE SEA....

Як підводний човен виринув з моря...

THE CRUISER FIRED!

З кружляка роздався вистріл.